

AÐALSKIPULAG SKEIÐA- OG GNÚPVERJAHREPPS 2017-2029

Skipulagslýsing - Efnistökusvæði í Stóru-Mástungu

21.10.2025

UPPLÝSINGAR

SKJALALYKILL	HÖFUNDUR
113654-LYS-001-V01	IS
RÝNT	
SOS	

EFNISYFIRLIT

1	INNGANGUR	4
1.1	Skipulagslýsing	4
2	FORSENDUR OG STAÐHÆTTIR	4
2.1	Landsskipulagsstefna	5
2.2	Aðalskipulag Skeiða- og Gnúpverjahrepps 2017-2029	5
3	AÐALSKIPULAGSBREYTING	7
4	UMHVERFISMATSSKÝRSLA	7
4.1	Valkostir	7
4.2	Umhverfispættir og áherslur	7
4.3	Líkleg umhverfisáhrif	8
5	SKIPULAGSFERLI, KYNNING OG SAMRÁÐ	8

1 INNGANGUR

Sett er fram skipulagslýsing fyrir breytingu á Aðalskipulagi Skeiða- og Gnúpverjahrepps 2017-2029. Með breytingu á aðalskipulagi verður sett inn ný náma í landi Stóru-Mástungu, á svæði fyrir norðaustan bæinn, þar sem landeigandi hefur tekið lítilsháttar af efni til eigin nota. Svæðið er skilgreint sem landbúnaðarsvæði í gildandi aðalskipulagi.

Markmið með breytingunni er að heimila allt að 45 þús. m³ efnistöku á 2 ha svæði.

1.1 Skipulagslýsing

Skipulagslýsingin er sett fram í samræmi við 30. gr. skipulagslaga nr. 123/2010 og unnin í samræmi við grein 4.2. í Skipulagsreglugerð nr. 90/2013, með síðari breytingum.

Með skipulagslýsingu er íbúum og öðrum hagsmunaaðilum gefinn kostur á að koma með ábendingar og athugasemdir sem snúa að stefnu aðalskipulagsbreytingarinnar.

2 FORSENDUR OG STAÐHÆTTIR

Fyrirhugað efnistökusvæði er skammt norðan við bæjartorfu Stóru-Mástungu og er aðkoma af Mástunguvegi um núverandi vegslóða að túnum sem eru í nágrenni við efnistökusvæðið (sjá mynd 1). Landeigandi hefur tekið efni til eigin nota um árabíl en þarna er að finna góða mól á lítt og ógrónu landi. Efnistakan er fjarri allri byggð og kemur því ekki til með að valda nágrönnum óþægindum.

Ekki er að finna náttúrufyrirbæri sem njóta sérstakrar verndar. Vistgerðir skv. vistgerðarkortlagningu Náttúrufræðistofnunar eru língresis- og vingulsvist, flagmóavist og grasmóavist sem hafa hátt verndargildi. Víðimóavist og víðimelavist sem hafa miðlungs og lágt verndargildi.

Engar þekktar minjar eru á svæðinu eða í næsta nágrenni þess. Ef fram koma áður óþekktar fornleifar á framkvæmdatíma, sbr. 24. gr. laga um menningarminjar nr. 80/2012, verður þegar haft samband við Minjastofnun Íslands og framkvæmd stöðvuð uns fengin er ákvörðun Minjastofnunar um hvort halda megi áfram og með hvaða skilmálum.

Markmið laga um stjórn vatnamála, nr. 36/2011, er að vernda allt vatn og vistkerfi þess, hindra frekari rýrnun vatnsgæða og bæta ástand vatnavistkerfa til að vatn njóti heildstæðar verndar. Að auki er lögunum ætlað að stuðla að sjálfbærri nýtingu vatns og langtíma verndunar vatnsauðlindarinnar. Ekki er gert ráð fyrir að breytt stefna hafi áhrif á ástand vatnshlats. Eftirtalin vatnshlot eru á svæðinu:

- Kerlingarfjöll-Hreppar. 103-287-G. Umhverfismarkmið er að magnstaða og efnafræðilegt ástand sé gott. Hvort tveggja er óþekkt.
- Kálfá 2. 103-586-R. Umhverfismarkmið er að vistfræðilegt ástand sé mjög gott, efnafræðilegt ástand gott og að vatnshlotið sé ekki í hættu. Vistfræðilegt ástand er mjög gott en efnafræðilegt ástand óþekkt.

MYND 1. Fyrirhugað efnistökusvæði er innan rauða hringins. (Mynd frá Loftmyndum).

2.1 Landsskipulagsstefna

Í landsskipulagsstefnu kemur fram að fyrir skipulag í dreifbýli þá skuli skipulagsákvæðanir um ráðstöfun lands, til landbúnaðar og annarrar nýtingar, byggjast á flokkun landbúnaðarlands.

Skipulag skal draga úr hnignun vistkerfa, vernda kolefnisríkan jarðveg og viðhalda verðmætum landslagsheildum.

2.2 Aðalskipulag Skeiða- og Gnúpverjahrepps 2017-2029

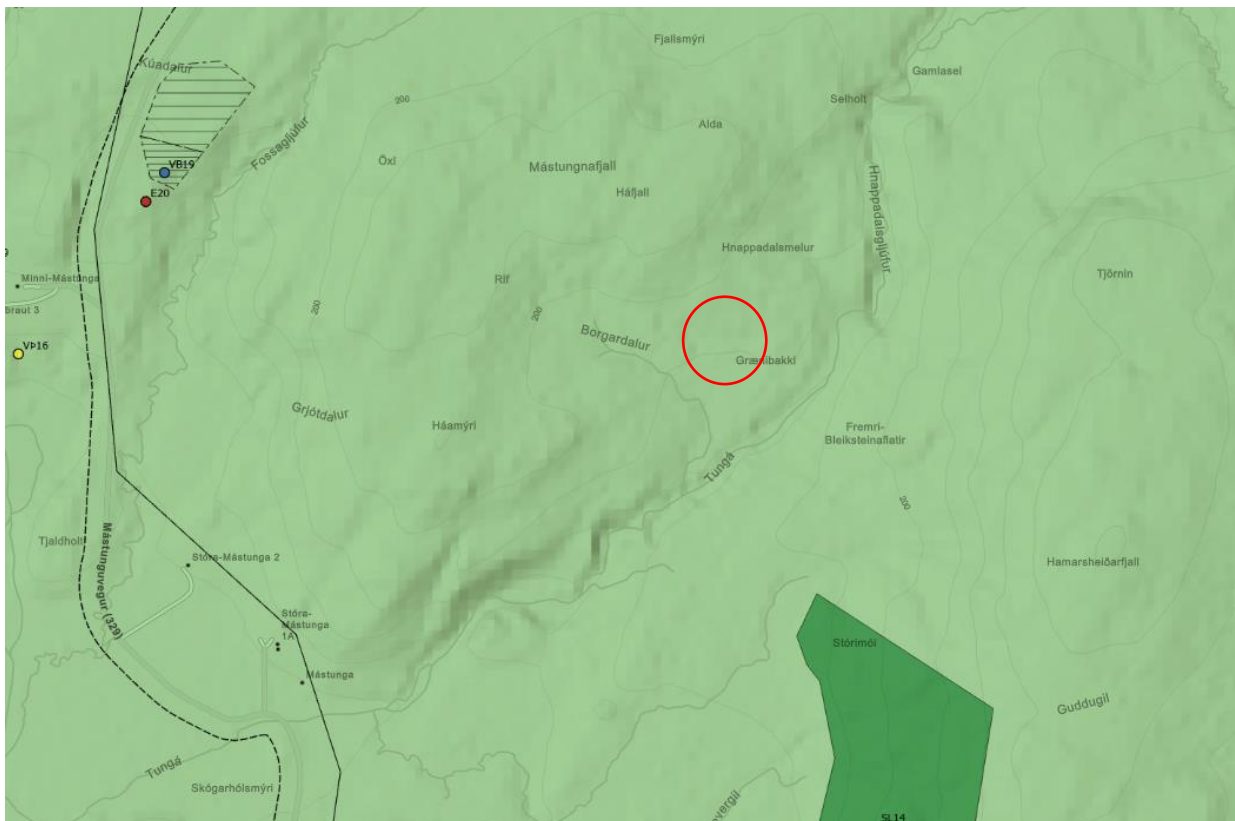
Svæðið sem breytingin nær yfir er skilgreint sem landbúnaðarsvæði og í flokkun landbúnaðarlands fellur það í flokk IV, eða lakasta landið sem er lítt eða ekki fallið til ræktunar.

Stefna fyrir landbúnaðarsvæði

- Svæði sem flokkast sem gott landbúnaðarland (flokkur I og II) verða áfram nýtt til landbúnaðar, einkum matvælaframleiðslu.
- Flokkun landbúnaðarlands verði lögð til grundvallar skipulagsákvörðunum um nýtingu landbúnaðarlands.

Stefna fyrir efnistökusvæði

- Lögð er áhersla á nægt framboð efnistökusvæða og að þau séu í námunda við notkunarstað efnis.
- Efnistaka fari ekki fram á svæðum sem hafa sérstakt verndargildi, s.s. friðlýstum svæðum, svæðum á náttúru-minjaskrá eða hverfisverndarsvæðum.
- Áhersla verði á góða umgengni á nýtingartíma og vandaðan frágang við verklok.
- Vanda skal frágang efnistökusvæða og aðlagja þau að nærliggjandi umhverfi.

MYND 2. Hluti af Aðalskipulagi Skeiða- og Gnúpverjahrepps. Fyrirhuguð efnistaka er innan rauða hringins.

3 AÐALSKIPULAGSBREYTING

Um 2 ha landbúnaðarsvæði verður breytt í efnistökusvæði þar sem heimilt verður á skipulagstímanum að vinna allt að 45.000 m³ af efni.

Gerð verður breyting á greinargerð og skipulagsuppdraetti.

4 UMHVERFISMATSSKÝRSLA

Gerð verður grein fyrir líklegum áhrifum aðalskipulagsbreytingarinnar í samræmi við skipulagslög nr. 123/2010 og lög um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021. Mat á áhrifum nýtist m.a. til að bregðast við hugsanlega neikvæðum umhverfisáhrifum með breytingu á stefnu eða með mótvægisáðgerðum.

4.1 Valkostir

Líklegt er að stefna í gildandi aðalskipulagi verði borin saman við hugmyndir um breytt aðalskipulag. Þ.e. að um 2 ha landbúnaðarsvæði verði breytt í efnistökusvæði með heimild fyrir um 45.000 m³ efnistöku.

4.2 Umhverfispættir og áherslur

Í umhverfismatsskýrslu með breytingunni verða skoðuð áhrif á þá umhverfispætti sem tilgreindir eru í töflu 1.

TAFLA 1. Umhverfispættir, viðmið og helstu matsspurningar.

UMHVERFISÞÁTTUR	UMHVERFISVIÐMIÐ	MATSSPURNINGAR
Land og landslag <i>Landslag. Jarðmyndanir. Ásýnd og yfirbragð.</i>	Stefna í aðalskipulagi. - Áhersla er á góða umgengni efnistökusvæða á nýtingartíma og vandaðan frágang við verklok. Landsskipulagsstefna 2015-2026. - Flokkun landbúnaðarlands, landslagsgreining og vistgerðarflokkun verði lögð til grundvallar skipulagsákvörðunum.	Hefur stefnan áhrif á landslag? Hefur stefnan áhrif á jarðmyndanir? Hefur stefnan áhrif á ásýnd og yfirbragð svæðis?
Gróður og dýr <i>Gróðurlendi og vistkerfi. Búsvæði dýra.</i>	Stefna í aðalskipulagi. - Svæði sem flokkast sem gott landbúnaðarland (flokkur I og II) verði áfram nýtt til landbúnaðar. Landsskipulagsstefna 2015-2026. - Flokkun landbúnaðarlands, landslagsgreining og vistgerðarflokkun verði lögð til grundvallar skipulagsákvörðunum.	Hefur stefnan áhrif á gróður og vistkerfi? Hefur stefnan áhrif á búsvæði dýra? Hefur stefnan áhrif á ræktunarmöguleika?
Heilbrigði <i>Mengun og hávaði. Umferðaröryggi.</i>	Landsskipulagsstefna 2015-2026. Áhersla er á góða umgengni efnistökusvæða á nýtingartíma og vandaðan frágang við verklok.	Er hætt á mengun, hávaða eða ónæði vegna stefnu skipulagsins?
Náttúru- og menningarminjar <i>Fornminjar.</i>	Stefna í aðalskipulagi. Stuðlað verði að verndun helstu menningarminja.	Hefur stefnan áhrif á minjar?

4.3 Líkleg umhverfisáhrif

Efnistökusvæðið er á lítt eða ógrónu svæði fjarri vegum og búsetu á nágrannajörðum og er því lítt eða ekki sýnilegt. Skv. vistgerðarkortlagningu finnast vistgerðir með hátt verndargildi, þrátt fyrir að svæðið sé lítt gróið. Ekki eru þekktar jarðminjar eða fornminjar. Umferð eykst eitthvað vegna aksturs með efni.

5 SKIPULAGSFERLI, KYNNING OG SAMRÁÐ

Með kynningu skipulags- og matslýsingar er umsagnaraðilum, hagsmunaaðilum og almenningi gefinn kostur á að leggja fram sjónarmið og ábendingar sem að gagni gætu komið við mótun breytingarinnar.

Skipulags- og matslýsingin verður kynnt með auglýsingu í blöðum/dreifiritum og í skipulagsgátt Skipulagsstofnunar. Athugasemdir skulu vera skriflegar og berast í skipulagsgátt fyrir auglýstan tímafrest.

Líklegt er að skipulagslýsing verði kynnt undir lok árs. Aðalskipulagsbreyting verði kynnt í byrjun árs 2026, auglýst á vormánuðum og taki gildi næsta haust.

Óskað verður eftir umsögnum frá eftirtöldum aðilum við skipulagslýsingu og aðalskipulagsbreytingu:

- Skipulagsstofnun
- Umhverfis- og orkustofnun
- Náttúruverndarstofnun
- Heilbrigðiseftirlit Suðurlands
- Minjastofnun Íslands
- Vegagerðin